

แนวทางปฏิบัติในการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

กรมส่งเสริมการเกษตร

เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายแห่งเกียรติยศ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้แก่ผู้กระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ เพื่อเป็นบำเหน็จความชอบและเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงยิ่งแก่ผู้ได้รับพระราชทาน และเพื่อให้บุคคลที่ได้รับพระราชทานมีความภาคภูมิใจในเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติให้ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในกรณีต่าง ๆ หากไม่สามารถส่งคืนได้ด้วยประการใดๆ จะต้องใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ทางราชการกำหนด

กรณีที่ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามกฎหมาย

๑. เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้รับพระราชทานชั้นสูงขึ้น ในตระกูลใด ต้องส่งคืนชั้นรองของตระกูลนั้น
๒. กรณีที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะต้องส่งคืนทุกชั้นตราตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
๓. เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์วายชนม์ ผู้รับมรดกต้องส่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนทุกชั้นตรา ยกเว้นเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน
๔. หากไม่สามารถส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้ เช่น สูญหาย ถูกโจรกรรม ไฟไหม้ จะต้องชดใช้ราคาของเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น

กรณีส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของผู้รับบำนาญ

ผู้รับบำนาญมีหน้าที่ส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุกชั้นตรา โดยส่งคืน ณ ส่วนราชการที่รับเงินบำนาญหรือหากผู้รับบำนาญมีความประสงค์ใช้ประดับยังไม่ส่งคืน และในเวลาต่อมาผู้รับบำนาญเสียชีวิต ทายาทหรือผู้แทนของผู้รับบำนาญมีหน้าที่ส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าว ยกเว้นเหรียญจักรพรรดิมาลา (ร.จ.พ.) สำหรับพระราชทานที่รับราชการมาด้วยความเรียบร้อยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๕ ปี ไม่ต้องส่งคืน

การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์กรณีอื่น ๆ

เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มีความประสงค์ส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เช่น กรณีเกษียณอายุราชการ ลาออก หรือพ้นจากตำแหน่ง หรือไม่ประสงค์จะเก็บไว้เนื่องจากไม่ได้ใช้ประดับแล้ว สามารถส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้ทั้งโดยการส่งคืนผ่านหน่วยงานต้นสังกัด และการส่งคืนโดยตรงที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

วิธีการปฏิบัติในการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๑. ส่งคืนโดยผ่านต้นสังกัดของหน่วยงาน ทำบันทึกส่งคืน ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับคำนำหน้า ชื่อ ชื่อตัว และชื่อสกุล เลขบัตรประจำตัวประชาชน ของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้นตรา เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ส่งคืน หรือกรณีที่ชดใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ระบุชั้นตรา เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และจำนวนเงินชดใช้ด้วย

ทั้งนี้ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ส่งคืน ต้องเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานหรือ ได้รับการจ่ายจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี โดยการจ่ายผ่านกรมส่งเสริมการเกษตรเท่านั้น สำหรับ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ซื้อหรือจัดหาจากที่อื่นใด ถือเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปลอมและไม่สามารถ ส่งคืนหรือทดแทนได้

๒. ส่งคืนด้วยตนเองได้ที่กลุ่มงานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำนักกอลักษณ์และเครื่องราช-อิสริยาภรณ์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (ทำเนียบรัฐบาล) ในวันและเวลาราชการ

๓. กรณีที่ส่วนราชการรับคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์จากผู้ได้รับพระราชทานหรือทายาท ขอให้ตรวจสอบความแท้จริงของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในเบื้องต้นว่ามีสัญลักษณ์ดวงตราและดวงดารา ปรากฏเครื่องหมายผู้สร้าง รูปลักษณะ สี ขนาด น้ำหนัก และวัสดุที่ใช้สร้าง ของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วย ปัจจุบันเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจัดสร้างจะมี อักษรย่อ “สลค” และเลข พ.ศ. ที่ผลิตอยู่ที่ด้านหลังของเครื่องราช อิสริยาภรณ์ ทั้งนี้ จะไม่รับคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่ครบตามลักษณะ หรือองค์ประกอบตามที่กฎหมายเครื่องราชอิสริยาภรณ์แต่ละตระกูลบัญญัติไว้

กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปลอม เช่น รูปลักษณะ สี ขนาด หรือน้ำหนัก แตกต่างไปจากเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือไม่ปรากฏ เครื่องหมายผู้สร้าง ให้แจ้งผู้ส่งคืนทราบเบื้องต้นแล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

การรับ-จ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของกรมส่งเสริมการเกษตร

๑. ในการรับ-จ่าย เครื่องราชอิสริยาภรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตรจะได้รับในจำนวนที่น้อยกว่า ผู้ที่ได้รับพระราชทาน โดยจ่ายให้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเฉลี่ยตามสัดส่วนของจำนวน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรจะให้สำนักงาน ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนคุมเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และจัดสรรให้กับ สำนักงานเกษตรจังหวัดที่อยู่ในกำกับดูแล เมื่อสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรจ่ายเครื่องราชฯ ให้ จังหวัดแล้ว ให้ส่งสำเนาหลักฐานการจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้จัดสรรให้จังหวัด แจ้งให้กรมทราบด้วย

๒. การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หากมีผู้เกษียณอายุราชการ ลาออก ได้รับชั้นสูงขึ้น หมดความจำเป็น ถึงแก่กรรม หรือกรณีอื่นใด ที่ไม่จำเป็นต้องแต่งกายประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ขอให้ นำส่งคืนที่หน่วยงานต้นสังกัด หรือกรมส่งเสริมการเกษตร หรือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

.....